

209

I

Total No. of Questions : 16

Total No. of Printed Pages : 4

Reg. No.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Part – II
SANSKRIT
Paper – II
(Second Language)

Time : 3 Hours

Max. Marks : 100

Note : (1) **ALL** questions should be attempted.(2) Question Nos. 1, 2 and 3 should be answered either in the medium of instructions of the candidate or in **Sanskrit** (Devanagari script).(3) The remaining questions should be answered in **Sanskrit** (Devanagari script) only.**निर्देश :** प्रथम, द्वितीय, तृतीय – प्रश्नान् विहाय अन्ये सर्वेऽपि प्रश्नाः संस्कृतभाषायामेव समाधातव्याः ।

1. एकस्य श्लोकस्य प्रतिपदार्थं भावं च लिखत ।

(1×8=8)

(अ) उद्यमं साहसं धैर्यं बुद्धिः शक्तिः पराक्रमः ।

षडेते यत्र वर्तन्ते तत्र देवः सहायकृतः ॥

(आ) दातृत्वं प्रियवक्तृत्वं धीरत्वमुचितज्ञाता ।

अभ्यासेन न लभ्यन्ते चत्वारः सहजा गुणाः ॥

2. एकं निबन्ध प्रश्नं समाधत्त ।

(1×6=6)

(अ) “विभीषणोपदेशः” इति पाठ्यभाग सारांशं लिखत ।

(आ) गीर्वाणवाण्याः वैभवं लिखत ।

3. एकं निबन्ध प्रश्नं समाधत्त ।

(1×6=6)

(अ) “मन्दविषसर्प कथा” इति पाठ्यभागस्य सारांशं लिखत ।

(आ) “भिषजः भैषज्यम्” इति पाठ्यभागस्य सारांशं लिखत ।

4. त्रयाणां प्रश्नानां समाधानानि लिखत ।

(3×2=6)

- (अ) “कर्णभारम्” केन विरचितम् ?
- (आ) भृगुवंशकेतुः कः ?
- (इ) बालानां कलहः कीदृशः ?
- (ई) केन दृपदः गर्वान्ध जातः ?
- (उ) “द्रोण दृपदयोः सम्बन्धः कीदृशः ?
- (ऊ) नृपश्रियः कीदृशः ?

5. द्वयोः ससन्दर्भं व्याख्यानं लिखत ।

(2×3=6)

- (अ) अप्रियस्य च पथ्यस्य वक्ता श्रोता च दुर्लभः ।
- (आ) वदेत् क्षमं स्वामिहितं च मन्त्री ।
- (इ) वाच्याः कथं मातृपदेन चान्धाः ।
- (ई) सा संस्कृताख्या सुकृतैकलभ्या ।

6. द्वयोः ससन्दर्भं व्याख्यानं लिखत ।

(2×3=6)

- (अ) निवृत्तरागस्य गृहं तपोवनम् ।
- (आ) सुपुत्रेण कुलं नृपेण वसुधा लोकत्रयं भानुना ।
- (इ) वैद्योऽपि मानव एव ।
- (ई) विवाहो नाम वणिग्व्यवहार एव ।

7. त्रयाणां प्रश्नानां समाधानानि लिखत ।

(3×2=6)

- (अ) कदा प्रभृति अशुभानि निमित्तानि दृश्यन्ते ?
- (आ) पृथिव्यां त्रीणि रत्नानि कानि ?
- (इ) परोपदेशसमये जनाः सर्वेऽपि कीदृशाः भवन्ति ?
- (ई) लोके चित्रमतिः कः ?
- (उ) सीता कीदृशी ?
- (ऊ) व्याधितस्य मित्रं किम् ?

8. त्रयाणां प्रश्नानां समाधानानि लिखत ।

(3×2=6)

- (अ) मन्दविषो नाम सर्पः कुत्र वसति ?
- (आ) ब्राह्मणं प्रति तत्प्रेयसी किं जगाद् ?
- (इ) राजहंसः कः ? तस्य नगरी का ?

- (ई) मञ्जुहासिनी का ?
 (उ) हितोपदेशे कति भागाः सन्ति ? ते च के ?
 (ऊ) धर्मपालस्य कति पुत्राः ? ते च के ?

9. एकेन पदेन समाधानं लिखत ।

(5×1=5)

- (अ) सुखधर्मनाशनं केन भवति ?
 (आ) सर्वत्र का पूज्यते ?
 (इ) केन सर्वे वशाः भवन्ति ?
 (ई) देहे सदा प्राणा इव का अस्ति ?
 (उ) केषां बलानि अमेयानि ?

10. एकेन पदेन समाधानं लिखत ।

(5×1=5)

- (अ) मण्डूकनाथः कः ?
 (आ) “विक्रमार्कचरितम्” केन विरचितम् ?
 (इ) राजवाहनः कस्य पुत्रः ?
 (ई) “भिषजः भैषज्यम्” इति पाठ्यांशः केन विरचितः ?
 (उ) “हितोपदेशः” केन विरचितः ?

11. अधोनिर्दिष्टकथां पठित्वा प्रश्नानां समाधानानि दत्त ।

(5×1=5)

कस्मिंचित् वनोद्देशे करालकेसरो नाम सिंहः प्रतिवसति स्म । तस्य दूसरको नाम सृगालः सदैवानुयायी परिचारिकोऽस्ति । अथ कदाचित् तस्य हस्तिना सह युध्यमानस्य शरीरे गुरुतरा प्रहारः सञ्जाताः यै पदमेकमपि चलितुं न शक्नोति । तस्य अचलनाच्च धूसरकः क्षुत्क्षामकण्ठो दौर्बल्यं गतः । अन्यस्मिन्नहानि तमवोचत् - “स्वामिन् ! बुभुक्षया पीडितोऽहम् । पदात्पदमपि चलितुं न शक्नोमि । तत्कथं ते शुश्रूषां करोमि” । सिंहः आह - “भोः ! गच्छ । अन्वेष्य किञ्चित् सत्वम् । येनमाम् अवस्थां गतोऽपि व्यापादयामि ।

प्रश्नाः -

- (अ) सिंहस्य नाम किम् ?
 (आ) परिचारकः कः ?
 (इ) सृगालः येनसह युद्धं कृतवान् ?
 (ई) धूसरकः सिंहं प्रति किमब्रवीत् ?
 (उ) सिंह सृगालं प्रति किमाह ?

12. नामनिर्देशपूर्वकं त्रीणि सन्धत्त ।

(3×2=6)

- (अ) शरत् + चन्द्रः
(आ) पेस् + टा
(इ) अच् + अन्तः
(ई) षट् + मुखः
(उ) सः + अपि
(ऊ) पितुः + इच्छा

13. नामनिर्देशपूर्वकं त्रीणि विघटयत ।

(3×2=6)

- (अ) सज्जनः (आ) तट्टीका (इ) वागीशः
(ई) जगन्नाथः (उ) कोऽपि (ऊ) हरिर्मच्छति

14. द्वयोः शब्दयोः सविभक्ति रूपाणि लिखत ।

(2×6=12)

- (अ) राजन् (आ) वाच् (इ) महत् (ई) यद् (पुं)

15. समासनामनिर्देशपूर्वकं त्रयाणां विग्रह वाक्यानि लिखत ।

(3×2=6)

- (अ) कृष्णाश्रितः
(आ) अल्पवातः
(इ) नवरात्रम्
(ई) शिवकेशवौ
(उ) यथाशक्तिः
(ऊ) महाबलः

16. अधोनिर्दिष्ट पट्टिकामाधारीकृत्य पञ्च साधुरूपाणि लिखत ।

(5×1=5)

गणेशः	सत्यं	खादिष्यति
कृष्णः	फलं	करिष्यति
त्वं	ग्रामं	पठिष्यामि
रामः	कदा	वदिष्यति
अहं	पाठं	गमिष्यामि